Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

12 päivänä heinäkuuta 2012*

Maatalous — Vientituki — Viejää koskeva virheellinen merkintä vientitodistuksessa — Kansallinen säännöstö, jossa vientituen saamisen edellytykseksi asetetaan tuen hakijan merkitseminen viejäksi vienti-ilmoitukseen — Vienti-ilmoituksen oikaiseminen tavaroiden luovuttamisen jälkeen

Yhdistetyissä asioissa C-608/10, C-10/11 ja C-23/11,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyynnöistä, jotka Finanzgericht Hamburg (Saksa) on esittänyt 9.11.2010 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 24.12.2010, 10.1.2011 ja 17.1.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

Südzucker AG (C-608/10),

WEGO Landwirtschaftliche Schlachtstellen GmbH (C-10/11) ja

Fleischkontor Moksel GmbH (C-23/11)

vastaan

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit M. Safjan, E. Levits, J.-J. Kasel ja M. Berger (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. Mazák,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 2.2.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Südzucker AG ja WEGO Landwirtschaftliche Schlachtstellen GmbH, edustajinaan Rechtsanwalt L. Harings ja Rechtsanwalt K. Steinke,

— Fleischkontor Moksel GmbH, edustajanaan Rechtsanwalt S. Schubert,

— Hauptzollamt Hamburg-Jonas, asiamiehenään T. Peters,

— Euroopan komissio, asiamiehinään B. Schima, B. Burggraaf ja G. von Rintelen,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi) ja maataloustuotteiden vientitukijärjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 15.4.1999 annetun komission asetuksen (EY) N:o 800/1999 (EYVL L 102, s. 11), sellaisena kuin se on muutettuna 17.1.2001 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 90/2001 (EYVL L 14, s. 22; jäljempänä asetus N:o 800/1999), tulkintaa.

2 Nämä pyynnöt on esitetty asioissa, joissa kantajina ovat Saksaan sijoittautuneet yhtiöt Südzucker AG (jäljempänä Südzucker), WEGO Landwirtschaftliche Schlachtstellen GmbH (jäljempänä WEGO) ja Fleischkontor Moksel GmbH (jäljempänä Moksel) ja vastaajana Hauptzollamt Hamburg-Jonas ja jotka koskevat vientitukien palauttamisvaatimuksia.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Asetuksen N:o 800/1999 2 artiklan 1 kohdan i alakohdassa määritellään ”viejä” seuraavasti:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

– –

i) ’viejällä’ tukeen oikeutettua luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä. Siinä tapauksessa, että on käytettävä tai voidaan käyttää tuen ennakkovahvistuksen sisältävää vientitodistusta, todistuksen haltijalla tai tarvittaessa henkilöllä, jolle todistus on siirretty, on oikeus tukeen. Viejällä saattaa olla tulliasioiden yhteydessä eri merkitys kuin tässä asetuksessa – –

– –”

4 Tämän asetuksen 5 artiklassa täsmennetään seuraavaa:

”1. ”Vientipäivällä” tarkoitetaan päivää, jona tulliviranomainen vastaanottaa vienti-ilmoituksen, jossa ilmoitetaan, että tukea haetaan.

– –

4. Jotta tuotteet saisivat tukea, käytettävässä vientiasiakirjassa on oltava kaikki tuen laskemisessa tarvittavat tiedot – –

– –

7. Jokaisen, joka vie tuotteita, joille haetaan tuen myöntämistä, on:

a) jätettävä vienti-ilmoitus siihen toimivaltaiseen tullitoimipaikkaan, jonka alueella tuotteet lastataan vientikuljetusta varten;

b) ilmoitettava tälle tullitoimipaikalle vähintään 24 tuntia etukäteen lastaustoimien aloittamisesta ja lastaustoimien arvioidusta kestosta. – –

– –

Toimivaltaisen tullitoimipaikan on voitava tehdä fyysinen tarkastus ja toteuttaa yhteisön alueen poistumispaikkaan suuntautuvan kuljetuksen tunnistamistoimenpiteet.

– –”

5 Vientitukea saavia maataloustuotteita koskevan riskinarvioinnin perusteista 20.12.1994 annetun komission asetuksen (EY) N:o 3122/94 (EYVL L 330, s. 31) 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Riskinarvioinnilla pyritään kohdistamaan fyysinen tarkastus niihin tavaroihin, luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin sekä aloihin, jotka muodostavat suurimman riskin. Tätä varten arvioinnissa tunnistetaan riskit ja arvioidaan riskien suuruus fyysisesti tarkastettavien tavaroiden valitsemiseksi.

Jos jäsenvaltiot käyttävät riskiarviointia – –, ne voivat erityisesti ottaa huomioon tietyn määrän seuraavista perusteista valitakseen sellaisia tavaroita koskevat vienti-ilmoitukset, joille on syytä suorittaa fyysinen tarkastus:

– –

4) viejän osalta:

— viejän maine ja luotettavuus

— viejän taloudellinen tilanne

— uusi viejä

— vienti, joka vaikuttaa taloudellisesti perustelemattomalta

— aikaisemmat riidanalaiset tapaukset ja erityisesti petokset,

– –”

6 Maataloustuotteiden tuonti-, vienti- ja ennakkovahvistustodistusmenettelyn soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 9.6.2000 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1291/2000 (EYVL L 152, s. 1) 24 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Rajoittamatta asetuksen – – N:o 800/1999 2 artiklan 1 kohdan i alakohdan säännösten soveltamista tulli-ilmoituksen tekijänä on oltava todistuksen haltijan tai tarvittaessa siirronsaajan taikka heidän asetuksen – – N:o 2913/92 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun edustajansa.”

7 Tullikoodeksin 4 artiklan 5 kohdassa määritellään päätöksen käsite seuraavasti:

”päätöksellä [tarkoitetaan] tulliviranomaisen yksittäistapauksessa suorittamaa tullilainsäädäntöä koskevaa hallinnollista tointa, jolla on oikeudellisia vaikutuksia yhteen tai useampaan määritettyyn tai määritettävissä olevaan henkilöön; – –”

8 Tämän koodeksin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. – – henkilö voi 64 artiklan 2 kohdassa säädetyin edellytyksin nimetä itselleen edustajan suorittamaan tullilainsäädännössä säädettyjä toimia ja menettelyjä tulliviranomaisessa.

2. Edustus voi olla:

— suora, jolloin edustaja toimii toisen nimissä ja lukuun,

tai

— välillinen, jolloin edustaja toimii omissa nimissään mutta toisen lukuun.

– –

4. Edustajan on ilmoitettava toimivansa edustamansa henkilön puolesta sekä ilmoitettava, onko edustus suora vai välillinen, ja oltava valtuutettu toimimaan edustajana.

Henkilön, joka ei ilmoita toimivansa toisen nimissä tai lukuun taikka joka ilmoittaa toimivansa toisen nimissä tai lukuun olematta valtuutettu toimimaan edustajana, katsotaan toimivan omissa nimissään ja omaan lukuunsa.

– –”

9 Kyseisen koodeksin 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Henkilön, joka pyytää tulliviranomaisilta tullilainsäädännön soveltamista koskevaa päätöstä, on toimitettava näille viranomaisille kaikki asian ratkaisemiseen tarvittavat tiedot ja asiakirjat.

2. Päätös on tehtävä ja annettava viipymättä tiedoksi päätöstä pyytäneelle.

Jos päätöstä on pyydetty kirjallisesti, päätös on – – annettava kirjallisesti tiedoksi päätöstä pyytäneelle.

– –”

10 Saman koodeksin 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Mitä [tullikoodeksissa] säädetään, ei rajoita sellaisten kansallisten säännösten soveltamista, joiden mukaan päätös on mitätön tai tulee mitättömäksi muista kuin tullilainsäädännöstä johtuvista syistä.”

11 Tullikoodeksin 68 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Vastaanottamiensa ilmoitusten tutkimiseksi tulliviranomaiset voivat:

a) tarkastaa ilmoitusasiakirjat ja niiden liiteasiakirjat. Tulliviranomaiset voivat vaatia tavaranhaltijaa esittämään muita asiakirjoja ilmoituksessa annettujen tietojen oikeellisuuden tutkimiseksi;

b) tarkastaa tavarat sekä ottaa näytteitä niiden analysoimista tai yksityiskohtaista tutkimista varten.”

12 Tämän koodeksin 73 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”– – tulliviranomaisten on luovutettava tavarat heti, kun ilmoituksessa annetut tiedot on tarkastettu tai hyväksytty tarkastamatta – –”.

13 Koodeksin 78 artiklassa, jonka otsikko on ”Ilmoitusten jälkitarkastus”, säädetään seuraavaa:

”1. Tulliviranomaiset voivat viran puolesta tai tavaranhaltijan pyynnöstä oikaista ilmoitusta tavaroiden luovutuksen jälkeen.

– –

3. Jos ilmoituksen tarkastus tai jälkitarkastus osoittaa, että kyseistä tullimenettelyä koskevia säännöksiä on sovellettu virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella, tulliviranomaisten on mahdollisesti annettujen säännösten mukaisesti toteutettava tilanteen korjaamiseksi tarvittavat toimenpiteet käytettävissään olevat uudet tiedot huomioon ottaen.”

Saksan oikeus

14 Vientituesta 24.5.1996 annetun asetuksen (Ausfuhrerstattungsverordnung) (BGBl. 1996 I, s. 766), sellaisena kuin se on muutettuna ensimmäisellä asetuksella vientituesta annetun asetuksen muuttamisesta (BGBl. I, s. 1233), 15 §:ssä, jonka otsikko on ”Hakija ja hakemus”, säädetään seuraavaa:

”Tukihakemuksen – – voi tehdä ainoastaan se, joka

1. – – on vienti-ilmoituksen 2 kohdassa nimetty tukea varten tai

2. on antanut maksuilmoituksen – –”

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

Asia C-608/10

15 Südzucker ilmoitti 31.1.2005 päivätyllä vienti-ilmoituksella Hauptzollamt Heilbronnille (Heilbronnin päätullitoimipaikka) Sveitsiin vietävän sokerierän ja esitti sille nimellään laaditun vientitodistuksen. Vienti-ilmoituksen 2 kohdassa ilmoitettiin lähettäjäksi/viejäksi August Toepfer & Co. KG (jäljempänä Toepfer). Südzucker ilmoitti 26.4.2005 päivätyssä tukihakemuksessaan, että Toepfer oli ilmoitettu vienti-ilmoituksen kyseisessä kohdassa viejäksi tahattoman virheen vuoksi ja että todellisuudessa tavaroiden viejä ei ollut Toepfer vaan Südzucker itse.

16 Hauptzollamt Hamburg-Jonas hylkäsi 30.5.2005 tekemällään päätöksellä Südzuckerin hakemuksen vientituen myöntämisestä sillä perusteella, että vientituesta annetun asetuksen 15 §:n, sellaisena kuin se on muutettuna ja esitettynä tämän tuomion 14 kohdassa, mukaan tukihakemuksen voi tehdä ainoastaan vienti-ilmoituksen 2 kohdassa mainittu henkilö.

17 Menestyksettömän oikaisuvaatimusmenettelyn jälkeen Südzucker nosti 28.8.2007 kanteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa Hauptzollamt Hamburg-Jonasin velvoittamiseksi myöntämään Südzuckerille vientitukea tämän 26.4.2005 päivätyn hakemuksen mukaisesti. Hauptzollamt Hamburg-Jonas vaatii kanteen hylkäämistä.

18 Tässä tilanteessa Finanzgericht Hamburg päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko vientitodistuksen haltijalla oikeus vientitukeen vain silloin, jos hänet on merkitty toimivaltaiseen tullitoimipaikkaan (asetuksen N:o 800/1999 5 artiklan 7 kohta) jätetyn vienti-ilmoituksen 2 kohdassa viejäksi?

2) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi: Sallitaanko tullikoodeksin 78 artiklan 1 ja 3 kohdassa vienti-ilmoituksen oikaiseminen jälkikäteen vienti-ilmoituksen 2 kohdassa mainitun viejän muuttamiseksi, ja ovatko tulliviranomaiset pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevan kaltaisessa tapauksessa velvollisia korjaamaan tilanteen ja myöntämään viejälle vientituen?

3) Mikäli toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi: Voivatko tulliviranomaiset korjata tilanteen tullikoodeksin 78 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla välittömästi siten, että viejälle myönnetään vientituki ilman että vienti-ilmoituksen oikaiseminen olisi ennen sitä tarpeen?”

Asia C-10/11

19 Saadakseen vientitukea WEGO asetti helmi- ja maaliskuussa 1993 956 laatikollista pakastettua naudanlihaa tullivarastointimenettelyyn tarkoituksenaan viedä se Egyptiin sitoumuksetta. WEGOn tekemän hakemuksen mukaisesti Hauptzollamt Hamburg-Jonas myönsi sille 26.3. ja 1.4.1993 tekemillään päätöksillä vientitukea vastaavan määrän vientituen ennakkoa, yhteensä 92 764,85 Saksan markkaa (DEM).

20 IKS Versmold -niminen yhtiö, joka on sijoittautunut Versmoldiin (Saksa) ilmoitti 7.4.1993 WEGOn toimeksiannosta ja sen edustajana 833 laatikollista pakastettua naudanlihaa edellä mainituista varastoeristä esittämällä valvontakappaleen T 5 Hauptzollamt Bielefeldille Irakiin suuntautuvaa vientiä varten. Tässä lomakkeessa ”lähettäjäksi/viejäksi” oli merkitty Westfleisch Vieh- und Fleischzentrale Westfalen (jäljempänä Westfleisch), joka on sijoittautunut Münsteriin (Saksa). Westfleisch oli lihan vientiä Irakiin koskevan luvan haltija. Hauptzollamt Bielefeld tulliselvitti ilmoitetut tavarat hakemuksen mukaisesti. Tavarat vietiin maasta 8.4.1993.

21 Westfleisch ilmoitti Hauptzollamt Bielefeldin välityksellä Hauptzollamt Hamburg-Jonasille 8.3.1994 päivätyllä kirjeellä, että sille oli sattunut virhe kyseisen lomakkeen täyttämisen yhteydessä 2 kohdan osalta ja että siinä pitäisi mainita WEGO. Hauptzollamt Bielefeld hyväksyi tämän oikaisun 9.3.1994, mutta tätä oikaisua ei kuitenkaan annettu välittömästi tiedoksi WEGOlle. Hauptzollamt Hamburg-Jonas vapautti WEGOn asettamat vakuudet 17.3.1994.

22 Hauptzollamt Hamburg-Jonas vaati 10.12.1997 tekemällään päätöksellä kyseisten vientitukien takaisin maksamista ja hylkäsi 27.8.2008 tekemällään päätöksellä WEGOn tästä takaisinmaksuvaatimuksesta tekemän kantelun. Hauptzollamt Hamburg-Jonas katsoi, että vientitukea voi hakea vain henkilö, joka on merkitty vienti-ilmoituksen 2 kohtaan viejäksi. Sen mukaan Hauptzollamt Bielefeldin jälkikäteen tekemä oikaisu ei muuttanut asiaa, koska tuen maksava viranomainen ei ole sidottu vientitullitoimipaikan tekemään oikaisuun.

23 WEGO nosti tästä päätöksestä 29.9.2008 kanteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa takaisinmaksuvaatimuksen kumoamiseksi. Hauptzollamt Hamburg-Jonas vaatii kanteen hylkäämistä.

24 Tässä tilanteessa Finanzgericht Hamburg päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko tuen maksamiseen toimivaltainen tullitoimipaikka sidottu vientitullitoimipaikan jälkikäteen tekemään vienti-ilmoituksessa tai valvontakappaleessa T 5 olevan 2 kohdan merkinnän oikaisuun?”

Asia C-23/11

25 Moksel, edustajanaan Nordfrost Kühl- und Lagerhaus GmbH & Co. KG (jäljempänä Nordfrost), joka on sijoittautunut Saksaan, asetti 8.11.2001 päivätyllä maksuilmoituksella vientituen saamiseksi 546 laatikollista pakastettua naudanlihaa Hauptzollamt Itzehoen tullivarastointimenettelyyn tarkoituksenaan viedä se Venäjälle. Hauptzollamt Hamburg-Jonas myönsi 11.2.2002 tekemällään päätöksellä Mokselille hakemuksen mukaisesti vientitukea vastaavan määrän vientituen ennakkoa, yhteensä 9 840,95 euroa.

26 Nordfrost ilmoitti 27.12.2001 Fleischkontor Moksel GmbH:n (jäljempänä Moksel-Regensburg), joka on sijoittautunut Ratisbonneen (Saksa), toimeksiannosta ja edustajana 544 laatikollista pakastettua naudanlihaa Hauptzollamt Itzehoen tullivarastointimenettelyyn tarkoituksenaan viedä se Venäjälle. Vienti-ilmoituksen 40 kohdassa, jonka otsikko on ”yleisilmoitus / edeltävä asiakirja”, on viitattu Mokselin toteuttamaan tullivarastointimenettelyyn asettamiseen vientituen saamiseksi, ja vienti-ilmoituksen 2 kohtaan on merkitty viejäksi Moksel-Regensburg. Kyseisen ilmoituksen 44 kohdassa, jonka otsikko on ”lisätietoja / esitetyt asiakirjat / todistukset ja luvat”, on merkintä vientitodistuksesta, jonka haltija on Moksel. Hauptzollamt Itzehoe hyväksyi kyseisen vienti-ilmoituksen, ja tavarat vietiin maasta 12.1.2002.

27 Nordfrost ilmoitti 1.7.2002 päivätyllä kirjeellä Hauptzollamt Itzehoelle, että vienti-ilmoituksessa oleva viittaus Mokselin nimissä tapahtuneeseen tullivarastointimenettelyyn asettamiseen vientituen saamiseksi oli virheellinen. Kyseinen erä oli varastoitu Mokselin tiloihin, ja se olisi pitänyt myös siirtää sieltä samoin edellytyksin. Hauptzollamt Itzehoe vahvisti tämän vienti-ilmoituksen ”oikaisun” 4.7.2002 ja lähetti samana päivänä Hauptzollamt Hamburg-Jonasille ”vienti-ilmoituksen oikaisun”, jossa todettiin muun muassa seuraavaa: ”Oikaisu: viitataan Nordfrostin – – 1.7.2002 päivättyyn oikaisukirjelmään”.

28 Hauptzollamt Hamburg-Jonas vaati 6.1.2003 tekemällään päätöksellä Mokselille maksettua vientituen ennakkoa takaisin 15 prosentin korkoineen eli yhteensä 11 273,84 euroa sillä perusteella, että Moksel ei ollut esittänyt vienti-ilmoituksessa mitään näyttöä siitä, että tullivarastointimenettelyyn asetetut tavarat oli viety Euroopan unionin tullialueelta. Vienti-ilmoitusta ei voitu hyväksyä todisteeksi viennistä, koska se oli annettu Moksel-Regensburgin nimissä.

29 Menestyksettömän oikaisuvaatimusmenettelyn jälkeen Moksel nosti kanteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa. Hauptzollamt Hamburg-Jonas vaatii kanteen hylkäämistä.

30 Tässä tilanteessa Finanzgericht Hamburg päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko vientitodistuksen haltijalla oikeus vientitukeen vain silloin, jos hänet on merkitty toimivaltaiseen tullitoimipaikkaan (asetuksen N:o 800/1999 5 artiklan 7 kohta) jätetyn vienti-ilmoituksen 2 kohdassa viejäksi?

2) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi: Onko tuen maksamiseen toimivaltainen tullitoimipaikka sidottu vientitullitoimipaikan jälkikäteen tekemään vienti-ilmoituksessa tai valvontakappaleessa T 5 olevan 2 kohdan merkinnän oikaisuun?

3) Mikäli toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi: Saako tuen maksava viranomainen pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevan kaltaisessa tapauksessa ottaa vienti-ilmoituksen 2 kohdan merkinnän kirjaimellisesti ja hylätä vientitukihakemuksen viittaamalla siihen, että tuen hakija ei ole tuen kohteena olevien tuotteiden viejä, vai onko tuen maksava viranomainen velvollinen tiedustelemaan asiaa tuen hakijalta ja tarvittaessa korjaamaan vienti-ilmoituksen 2 kohdan merkinnän viran puolesta, jos vienti-ilmoituksen 2 kohdan viejää koskeva merkintä ja 40 kohdassa mainittua edeltävää asiakirjaa ja/tai 44 kohdassa mainitun vientitodistuksen haltijaa koskevat merkinnät ovat ristiriidassa keskenään?”

31 Unionin tuomioistuimen presidentin 10.3.2011 antamalla määräyksellä asiat C-608/10, C-10/11 ja C-23/11 yhdistettiin kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Asioissa C-608/10 ja C-23/11 esitetyt ensimmäiset kysymykset

32 Asioissa C-608/10 ja C-23/11 esitetyillä ensimmäisillä kysymyksillä, joiden sanamuoto on sama, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko asetuksen N:o 800/1999 5 artiklan 7 kohtaa tulkittava siten, että vientitodistuksen haltijalla on oikeus vientitukeen vain silloin, kun hänet on merkitty toimivaltaiseen tullitoimipaikkaan jätetyn vienti-ilmoituksen 2 kohdassa viejäksi.

33 Näihin kysymyksiin vastaamiseksi on selvitettävä ensin se, mikä toimija on katsottava asetuksessa N:o 800/1999 tarkoitetuksi ”viejäksi”. Toiseksi on arvioitava sen seikan merkityksellisyys, että näin yksilöidyn viejän nimi on merkitty tai sitä ei ole merkitty sellaisenaan vienti-ilmoitukseen.

34 Ensinnäkin asetuksessa N:o 800/1999 tarkoitetusta viejän käsitteestä on todettava, että käsite on määritelty tämän asetuksen 2 artiklan 1 kohdan i alakohdassa tarkoittaen ”tukeen oikeutettua luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä”. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tällaista määritelmää, joka ei sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen, on tulkittava itsenäisesti (ks. vastaavasti mm. asia C-98/07, Nordania Finans ja BG Factoring, tuomio 6.3.2008, Kok., s. I-1281, 17 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

35 Lisäksi asetuksen N:o 800/1999 2 artiklan 1 kohdan i alakohdassa säädetään, että ”[s]iinä tapauksessa, että on käytettävä tai voidaan käyttää tuen ennakkovahvistuksen sisältävää vientitodistusta, todistuksen haltijalla – – on oikeus tukeen” ja että ”[v]iejällä saattaa olla tulliasioiden yhteydessä eri merkitys kuin [asetuksessa N:o 800/1999]”.

36 Näin ollen kysymys siitä, onko henkilö katsottava asetuksessa N:o 800/1999 tarkoitetuksi viejäksi, ei riipu siitä, onko hänet merkitty vienti-ilmoituksen tiettyyn kohtaan vai ei. Toisin sanoen vientitukeen oikeutettu henkilö – eli mahdollisesti vientitodistuksen haltija – on katsottava kyseisessä asetuksessa tarkoitetuksi viejäksi, vaikka kyseiseen kohtaan olisi merkitty toisen henkilön nimi, kuten asia näyttää olevan pääasioissa.

37 Toiseksi asetuksen N:o 800/1999 5 artiklan 7 kohdan a alakohdan nojalla viejän on voidakseen vaatia vientituen maksamista myös ”jätettävä vienti-ilmoitus siihen toimivaltaiseen tullitoimipaikkaan, jonka alueella tuotteet lastataan vientikuljetusta varten”. Lisäksi asetuksen N:o 1291/2000 24 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetään nimenomaisesti, että ”[r]ajoittamatta asetuksen – – N:o 800/1999 2 artiklan 1 kohdan i alakohdan säännösten soveltamista tulli-ilmoituksen tekijänä on oltava todistuksen haltijan tai tarvittaessa siirronsaajan taikka heidän [tullikoodeksin] 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun edustajansa”.

38 Viejän on siis itse tai tullikoodeksin 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun edustajan välityksellä jätettävä vienti-ilmoitus, jossa asetuksen N:o 800/1999 5 artiklan 1 kohdan mukaan ilmoitetaan, että vientitukea haetaan. Viimeksi mainitussa tilanteessa edustajan on tämän artiklan 4 kohdan nojalla ilmoitettava toimivansa edustamansa henkilön puolesta.

39 Tämän velvollisuuden tarkoituksena on erityisesti varmistaa se, että tulliviranomaiset voivat arvioida merkityksellisen riskin, kun ne päättävät tapauskohtaisesti siitä, suorittavatko ne vietäväksi ilmoitettujen tavaroiden fyysisen tarkastuksen vai eivät. Kyseinen arviointi koskee nimittäin asetuksen N:o 3122/94 1 artiklan nojalla muun muassa viejän henkilöyttä. Niinpä kyseisen säännöstön tehokkaan

vaikutuksen varmistamiseksi ja tällaisen riskinarvioinnin tyhjäksi tekemisen välttämiseksi on välttämätöntä, että tulliviranomaiset ovat vientitodistuksen hyväksyessään tietoisia viejän oikeasta henkilöllisyydestä.

40 Näin ollen asetuksen N:o 800/1999 2 artiklan 1 kohdan i alakohdassa tarkoitettu viejä on voitava yksilöidä vientitodistuksen avulla, mikä merkitsee sitä, että viejän nimi on merkittävä tätä varten varattuun lomakkeen kohtaan. Jos kohdassa ei mainita todellista viejää, tämä ei voi pääsääntöisesti vaatia vientituen maksamista.

41 Tähän on lisättävä, että tulliviranomaiset eivät ole velvollisia tutkimaan tai tulkitsemaan vientitodistusta tarkastaakseen sitä, käykö tässä ilmoituksessa olevista tiedoista ja erityisesti vientitodistuksen haltijan henkilöllisyydestä ilmi, että henkilön merkitseminen viejäksi kyseiseen todistukseen on tapahtunut virheellisesti.

42 Tullikoodeksin 68 artiklasta nimittäin ilmenee saman koodeksin 73 artiklan 1 kohdan kanssa luettuna, että tulliviranomaisilla ei ole velvollisuutta tarkastaa ilmoituksessa olevia tietoja. Kuten lisäksi Hauptzollamt Hamburg-Jonas on perustellusti korostanut, vientitukeen oikeutettujen tavaroiden vienti on erittäin laajamittaista. Näin ollen hetkellä, jolloin tulliviranomaiset tosiasiallisesti arvioivat tiettyyn vientiin liittyvät riskit, eli hetkellä, jolloin tulliviranomaisille ilmoitetaan asetuksen N:o 800/1999 5 artiklan 7 kohdan b alakohdan nojalla lastaustoimien aloittamisesta, niillä ei yleensä vielä ole hallussaan kaikkia asiakirjoja ja niiden on tehtävä riskinarviointi erittäin lyhyessä ajassa. Näissä olosuhteissa ei voida katsoa, että tulliviranomaiset olisivat velvollisia tutkimaan perusteellisesti vienti-ilmoituksessa olevat merkinnät löytääkseen näiden merkintöjen väliset mahdolliset ristiriidat.

43 Lisäksi – ja toisin kuin Südzucker ja WEGO ovat suullisessa käsittelyssä väittäneet – asetuksen N:o 800/1999 5 artiklan 7 kohdan a alakohdasta ja asetuksen N:o 1291/2000 24 artiklan 1 kohdan toisesta alakohdasta, joiden tarkoituksena on varmistaa tulliviranomaisten tekemien fyysisten tarkastusten tehokkuus, ei seuraa ainoastaan ”toissijaisia” velvollisuuksia, joiden rikkomisesta aiheutuisi ainoastaan vähäisempiä seuraamuksia kuin päävelvollisuuden noudattamatta jättämisestä. Päinvastoin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan nämä tarkastukset ovat välttämättömiä vientitukia koskevan unionin säännöstön tavoitteiden toteuttamiseksi (ks. vastaavasti asia C-77/08, Dachsberger & Söhne, tuomio 19.3.2009, Kok., s. I-2097, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

44 Edellä esitetyn perusteella asioissa C-608/10 ja C-23/11 esitettyihin ensimmäisiin kysymyksiin on vastattava, että asetuksen N:o 800/1999 5 artiklan 7 kohtaa on tulkittava siten, että pääsääntöisesti vientitodistuksen haltijalla on oikeus vientitukeen vain silloin, kun hänet on merkitty toimivaltaiseen tullitoimipaikkaan jätetyn vienti-ilmoituksen 2 kohdassa viejäksi.

Asiassa C-608/10 esitetty toinen kysymys

45 Asiassa C-608/10 esittämällään toisella kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa tietää, onko tullikoodeksin 78 artiklan 1 ja 3 kohtaa tulkittava siten, että niissä sallitaan vientituen saamiseksi tehdyn vienti-ilmoituksen oikaiseminen jälkikäteen vienti-ilmoituksen tätä varten varatussa kohdassa mainitun viejän muuttamiseksi ja että tulliviranomaiset ovat pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevan kaltaisessa tapauksessa velvollisia korjaamaan tilanteen ja myöntämään viejälle vientituen.

46 Tästä on todettava ensinnäkin, että asetuksessa N:o 800/1999 ei ole minkäänlaista säännöstä vienti-ilmoituksen jälkikäteisen eli tavaroiden luovutuksen jälkeisen muuttamisen mahdollisuudesta. Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin jo aiemmin katsonut, että tässä säännöksessä tarkoitettu vienti on tullimenettely ja että tullikoodeksin säännöksiä sovelletaan kaikkiin tuen kohteena olevien

tavaroiden vienti-ilmoituksiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta erityissäännösten soveltamista (ks. asia C-353/04, Nowaco Germany, tuomio 7.9.2006, Kok., s. I-7357, 45–47 kohta). Pääasiaan sovellettava säännös on siis tullikoodeksin 78 artikla, joka koskee ilmoitusten jälkitarkastusta.

47 Toiseksi tämän viimeksi mainitun säännöksen soveltamisalasta unionin tuomioistuin on täsmentänyt, että säännöksen logiikkana on se, että tullimenettely saatetaan vastaamaan todellista tilannetta (yhdistetyt asiat C-430/08 ja C-431/08, Terex Equipment ym., tuomio 14.1.2010, Kok., s. I-321, 56 kohta). Kyseisessä säännöksessä ei myöskään tehdä eroa korjattavissa olevien ja muunlaisten virheiden ja laiminlyöntien välillä (ks. asia C-468/03, Overland Footwear, tuomio 20.10.2005, Kok., s. I-8937, 63 kohta). Näin ollen tullikoodeksin 78 artiklan 3 kohdassa sallitaan pääsääntöisesti vienti-ilmoituksen oikaiseminen ilmoituksen 2 kohtaan merkityn viejän nimen korjaamiseksi.

48 Siitä kysymyksestä, onko tulliviranomaisilla paitsi toimivalta tilanteen korjaamiseen ja haetun vientituen myöntämiseen, myös velvollisuus tähän, unionin tuomioistuin on jo huomauttanut, että kun tavaranhaltija pyytää ilmoituksensa oikaisua, näiden viranomaisten on tutkittava tämä pyyntö ainakin sen osalta, onko ilmoitusta syytä tutkia oikaisutarkoituksessa uudelleen, ja todennut, että tavaranhaltijan pyytämän oikaisun tekeminen jätetään näin ollen tulliviranomaisten harkintaan sekä oikaisumenettelyn tarpeellisuuden että oikaisun lopputuloksen osalta (ks. em. yhdistetyt asiat Terex Equipment ym., tuomion 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Näillä viranomaisilla on siis laaja harkintavalta.

49 Lisäksi unionin tuomioistuin on täsmentänyt, että tämän ensimmäisen arvioinnin yhteydessä tulliviranomaiset ottavat muun muassa huomioon mahdollisuuden tarkistaa tiedot, jotka oikaistavassa ilmoituksessa sekä oikaisupyynnössä on esitetty. Mikäli oikaisu on lähtökohtaisesti mahdollista, tulliviranomaisten on joko hylättävä tavaranhaltijan pyyntö perustellulla päätöksellä tai ryhdyttävä oikaisutarkoituksessa uudelleentutkintaan (ks. em. yhdistetyt asiat Terex Equipment ym., tuomion 59 ja 60 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

50 Tähän on kuitenkin lisättävä, että ainoastaan sen seikan perusteella, että tavarat on vienti-ilmoituksen oikaisupyynnön esittämishetkellä jo viety unionin alueelta ja näiden tavaroiden fyysinen tarkastus ennen niiden vientiä on näin ollen mahdotonta, ei voida tehdä sitä johtopäätöstä, että kyseisen ilmoituksen oikaiseminen ei olisi mahdollista. On nimittäin niin, että vaikka vientitukia koskevan unionin säännöstön tavoitteiden toteuttamiseksi on pääsääntöisesti välttämätöntä, että osaan unionin ulkopuolelle vietävistä tavaroista kohdistetaan fyysinen tarkastus, kuten tämän tuomion 43 kohdassa on todettu, tällaisen tarkastuksen puuttuminen yksittäisessä tapauksessa ei välttämättä estä sitä, että nämä tavoitteet voivat kaikesta huolimatta toteutua, kun otetaan huomioon kyseisen tapauksen erityisolosuhteet.

51 Näin ollen unionin tuomioistuin on katsonut, että jos vienti-ilmoituksen uudelleen tutkimisessa ilmenee, että kyseisen tullimenettelyn tavoitteita ei ole vaarannettu eli tavoitteet on saavutettu erityisesti siksi, että kyseisen tullimenettelyn alaiset tavarat on tosiasiallisesti viety maasta, mikä hakijan on näytettävä toteen, tulliviranomaisten on tullikoodeksin 78 artiklan 3 kohdan mukaisesti toteutettava tarvittavat toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi käytössään olevat uudet tiedot huomioon ottaen, vaikka hakija on toiminnallaan rajoittanut suoraan tulliviranomaisten mahdollisuutta tehdä tarkastuksia (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Terex Equipment ym., tuomion 46 ja 62 kohta).

52 Näin ollen asiassa C-608/10 esitettyyn toiseen kysymykseen on vastattava, että tullikoodeksin 78 artiklan 1 ja 3 kohtaa on tulkittava siten, että niissä sallitaan vientituen saamiseksi tehdyn vienti-ilmoituksen oikaiseminen jälkikäteen vienti-ilmoituksen tätä varten varatussa kohdassa mainitun viejän muuttamiseksi ja että tulliviranomaiset ovat velvollisia

— ensinnäkin tutkimaan sen, onko tämän ilmoituksen oikaiseminen mahdollista erityisesti siltä osin kuin vientitukia koskevan unionin säännöstön tavoitteita ei ole vaarannettu ja kyseisen tullimenettelyn alaiset tavarat on tosiasiallisesti viety maasta, mikä hakijan on osoitettava, ja

— toiseksi tarpeen vaatiessa toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi käytössään olevat uudet tiedot huomioon ottaen.

Asiassa C-608/10 esitetty kolmas kysymys

53 Asiassa C-608/10 esittämällään kolmannella kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, onko asetuksen N:o 800/1999 5 artiklan 7 kohtaa ja unionin tullilainsäädäntöä tulkittava siten, että tulliviranomaiset voivat pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tapauksessa, jossa vientitodistuksen haltijaa ei ole merkitty vienti-ilmoituksen 2 kohdassa viejäksi, myöntää vientitodistuksen haltijalle vientitukea ilman että vienti-ilmoituksen oikaiseminen olisi ennen sitä tarpeen.

54 Tästä on huomautettava, kuten tämän tuomion 40 kohdasta käy ilmi, että viejä ei pääsääntöisesti voi vaatia vientituen maksamista, jos hänen nimeään ei ole merkitty tätä varten varattuun vienti-ilmoituksen kohtaan. Kuten tämän tuomion 52 kohdassa on kuitenkin todettu, toimivaltaiset viranomaiset voivat oikaista vientitodistuksen vielä tavaroiden luovuttamisen jälkeen siltä osin kuin kyse on viejän henkilöllisyydestä, mikäli käy ilmi erityisesti, että vientitukea koskevan unionin säännöstön tavoitteita ei ole vaarannettu.

55 Kuten Euroopan komissio onkin perustellusti korostanut, on välttämätöntä, että tästä tulliviranomaisten harkintavallasta seuraa todellakin vienti-ilmoituksen oikaiseminen. Tällainen nopea oikaiseminen on välttämätöntä tullimenettelyn avoimen ja asianmukaisen toteuttamisen takaamiseksi. Tämä johtopäätös käy ilmi vähintäänkin implisiittisesti myös unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä (ks. vastaavasti asia C-54/95, Saksa v. komissio, tuomio 21.1.1999, Kok., s. I-35, 77 kohta ja asia C-446/02, Gouralnik, määräys 30.4.2004, Kok., s. I-5841, 36 kohta).

56 Näin ollen asiassa C-608/10 esitettyyn kolmanteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 800/1999 5 artiklan 7 kohtaa ja unionin tullikoodeksia on tulkittava siten, että tässä asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tapauksessa, jossa vientitodistuksen haltijaa ei ole merkitty vienti-ilmoituksen 2 kohdassa viejäksi, tulliviranomaiset eivät voi myöntää vientitodistuksen haltijalle vientitukea ellei vienti-ilmoitusta ole sitä ennen oikaistu.

Asiassa C-10/11 esitetty ainoa kysymys ja asiassa C-23/11 esitetty toinen kysymys

57 Asiassa C-10/11 esittämällään ainoalla kysymyksellä ja asiassa C-23/11 esittämällään toisella kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko unionin tullilainsäädäntöä tulkittava siten, että tuen maksamiseen toimivaltainen tullitoimipaikka on sidottu vientitullitoimipaikan jälkikäteen tekemään vienti-ilmoituksessa tai valvontakappaleessa T 5 olevan 2 kohdan merkinnän oikaisuun.

58 Kuten ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä tehdyistä päätöksistä käy ilmi, pääasioissa kiistanalainen on erityisesti kysymys siitä, onko kyseiset oikaisupäätökset annettu osapuolille asianmukaisesti tiedoksi. Tämän vuoksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, ovatko nämä oikaisut tullikoodeksin 4 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä, joilla voidaan velvoittaa toimivaltainen tullitoimipaikka maksamaan vientitukea.

59 Tästä on todettava, että asetuksessa N:o 800/1999 tai asian C-10/11 osalta asetusta edeltäneessä maataloustuotteiden vientitukien järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 27.11.1987 annetussa komission asetuksessa (ETY) N:o 3665/87 (EYVL L 351, s. 1) tai tullikoodeksissa ei ole tyhjentäviä säännöksiä aineellisista ja muodollisista edellytyksistä, jotka päätöksen on täytettävä, jotta sillä olisi oikeudellisia vaikutuksia.

60 Tullikoodeksin 4 artiklan 5 kohdassa päätöksenä pidetään ”tulliviranomaisen yksittäistapauksessa suorittamaa tullilainsäädäntöä koskevaa hallinnollista tointa, jolla on oikeudellisia vaikutuksia yhteen tai useampaan määritettyyn tai määritettävissä olevaan henkilöön”. Päätöksen muodosta tämän koodeksin 6 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään erityisesti, että päätös on annettava kirjallisesti tiedoksi päätöstä pyytäneelle, jos – kuten on asianlaita pääasioissa – päätöstä on pyydetty kirjallisesti.

61 Tullikoodeksin 6 artiklan 2 kohdassa ei kuitenkaan ole säännöstä tiedoksiantomenettelystä tai konkreettisemmin kirjallisen päätöksen antamismenettelystä päätöstä pyytäneelle, eikä erityisesti siitä, onko tällainen päätös, jota ei ole annettu asianmukaisesti tiedoksi, vailla oikeudellisia vaikutuksia.

62 Lisäksi tullikoodeksin 10 artiklassa säädetään nimenomaisesti, että se, mitä koodeksin säännöksissä, jotka koskevat asianomaiselle myönteisten päätösten kumoamista, peruuttamista tai muuttamista, säädetään, ”ei rajoita sellaisten kansallisten säännösten soveltamista, joiden mukaan päätös on mitätön tai tulee mitättömäksi muista kuin tullilainsäädännöstä johtuvista syistä”. Näin ollen jäsenvaltioiden menettelyllistä autonomiaa koskevan periaatteen nojalla jäsenvaltiot ovat toimivaltaisia käsittelemään nämä menettelylliset näkökohdat. Niiden on kuitenkin valvottava, että nämä säännöt eivät ole epäedullisempia kuin ne, jotka koskevat samankaltaisia jäsenvaltion sisäisiä tilanteita (vastaavuusperiaate), eivätkä ne saa olla sellaisia, että unionin oikeudessa vahvistettujen oikeuksien käyttäminen on käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa (tehokkuusperiaate) (ks. vastaavasti mm. asia C-1/06, Bonn Fleisch, tuomio 28.6.2007, Kok., s. I-5609, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

63 Pääasian kaltaisessa asiassa, jossa oikaisupäätöksiä ei ole ainakaan suoraan annettu tiedoksi päätöstä pyytäneille, kysymys siitä, ovatko nämä päätökset tullikoodeksin 4 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja päätöksiä, joilla on oikeudellisia vaikutuksia, kuuluu kansallisen oikeuden soveltamisalaan. Näin ollen tämän arvioinnin tekeminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asia.

64 Ainoastaan siinä tapauksessa, että ilmenisi, että oikaisupäätökset on tehty asianmukaisesti ja että niillä on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta asianomaisten mahdollisuutta valittaa näistä päätöksistä, herää kysymys siitä, sitovatko nämä oikaisupäätökset tuen maksamiseen toimivaltaista tullitoimipaikkaa.

65 Asioissa C-10/11 ja C-23/11 ennakkoratkaisun esittämisestä tehdyistä päätöksistä käy kuitenkin ilmi, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tätä koskevat epäilykset liittyvät ainoastaan tilanteeseen, jossa vientitullitoimipaikkojen tekemiä oikaisupäätöksiä rasittaa erittäin vakava ja ilmeinen virhe, kun taas tällaisen virheen puuttuessa nämä päätökset sitovat vientituen maksamiseen toimivaltaista tullitoimipaikkaa.

66 Kuten asiassa C-608/10 esitettyyn toiseen kysymykseen annetusta vastauksesta kuitenkin ilmenee, pääasioissa kyseessä olevien kaltaisessa tapauksessa vientitullitoimipaikoilla on pääsääntöisesti toimivalta soveltaa tullikoodeksin 78 artiklan 1 ja 3 kohtaa ja tarkastaa vienti-ilmoitus korjatakseen siinä ilmenevä virheellinen viejän nimi. Tätä vastausta koskevia perusteluja voidaan myös soveltaa kokonaisuudessaan valvontakappaleen T 5 tutkimiseen ja oikaisemiseen silloin, kun sitä käytetään – kuten on asianlaita asiassa C-10/11 – vienti-ilmoituksena vientituen saamiseksi. Ei siis vaikuta siltä, että kyseisiä oikaisupäätöksiä tältä kannalta katsottuna rasittaisi virhe saati vakava ja ilmeinen virhe.

67 Edellä esitetyn perusteella asiassa C-10/11 esitettyyn ainoaan kysymykseen ja asiassa C-23/11 esitettyyn toiseen kysymykseen on vastattava, että näiden kahden asian kaltaisessa asiassa unionin tullilainsäädäntöä on tulkittava siten, että vientituen maksamiseen toimivaltaista tullitoimipaikkaa sitoo oikaisu, jonka vientitullitoimipaikka on tehnyt jälkikäteen vienti-ilmoituksen tai tarvittaessa valvontakappaleessa T 5 olevaan 2 kohtaan, mikäli oikaisupäätös täyttää sekä asetuksen N:o 2913/92 4 artiklan 5 kohdan että kyseisen kansallisen oikeuden merkityksellisten säännösten mukaiset päätöstä koskevat muodolliset ja aineelliset edellytykset. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava, täyttyvätkö nämä edellytykset pääasioissa.

Asiassa C-23/11 esitetty kolmas kysymys

68 Asiassa C-23/11 esittämällään kolmannella kysymyksellä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko asetuksen N:o 800/1999 5 artiklan 7 kohtaa ja unionin tullilainsäädäntöä tulkittava siten, että vientituen maksamiseen toimivaltainen tullitoimipaikka voi pääasian kaltaisessa asiassa ja siinä tapauksessa, että se ei ole kansallisen oikeuden nojalla sidottu vientitullitoimipaikan tekemään oikaisuun, tulkita vienti-ilmoituksen 2 kohdan merkintää sanatarkasti ja hylätä vientitukihakemuksen sillä perusteella, että tuen hakija ei ole tuen kohteena olevien tavaroiden viejä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii myös sitä, onko tämä sama tullitoimipaikka, jos vienti-ilmoituksen 2 kohdan viejää koskeva merkintä ja tämän ilmoituksen 40 kohdassa mainittua edeltävää asiakirjaa ja/tai 44 kohdassa mainitun vientitodistuksen haltijaa koskevat merkinnät ovat ristiriidassa keskenään, velvollinen tiedustelemaan asiaa tuen hakijalta. Lopuksi kyseinen tuomioistuin tiedustelee, pitääkö mainitun tullitoimipaikan tarvittaessa oikaista vienti-ilmoituksen 2 kohtaan tehty merkintä viran puolesta.

69 Tästä on huomautettava, kuten tämän tuomion 64 kohdassa on todettu, että ainoastaan siinä tapauksessa, että vientitullitoimipaikkojen tekemät oikaisut eivät ole päteviä päätöksiä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava, nämä päätökset eivät pääasioissa sido vientituen maksamiseen toimivaltaista tullitoimipaikkaa.

70 Tässä viimeksi mainitussa tapauksessa olisi kuitenkin katsottava, että tulliviranomaiset eivät ole vastanneet Mokselin oikaisupyyntöön. Tullikoodeksin 6 artiklan 2 kohdasta ja edellä mainitussa asiassa Overland Footwear annetun tuomion 50 kohdasta käy kuitenkin ilmi, että viranomaiset ovat velvollisia joko hylkäämään tällaisen pyynnön perustellulla päätöksellä tai viranomaisten on tehtävä pyydetty oikaisu ”viipymättä”.

71 Kuten tämän tuomion 52 kohdasta ilmenee, tulliviranomaiset ovat tässä yhteydessä velvollisia yhtäältä tutkimaan sen, onko vientitukia koskevan unionin säännöstön tavoitteita vaarannettu ja onko kyseiset tavarat tosiasiallisesti viety maasta, ja toisaalta tarpeen vaatiessa toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi käytössään olevat uudet tiedot huomioon ottaen.

72 Näin ollen vientituen maksamiseen toimivaltainen tullitoimipaikka ei voi pääasian kaltaisessa asiassa ja siinä tapauksessa, että se ei ole sidottu vientitullitoimipaikan tekemään oikaisuun, tulkita vienti-ilmoituksen 2 kohdassa olevaa mahdollisesti oikaistua merkintää sanatarkasti ennen kuin Mokselin esittämään oikaisupyyntöön on annettu asianmukainen ratkaisu.

73 Lopuksi siitä, mikä tulliviranomainen on tosiasiallisesti toimivaltainen ratkaisemaan Mokselin esittämän oikaisupyynnön, on todettava, että tämä kysymys kuuluu yksinomaan kansallisen oikeuden soveltamisalaan.

74 Niinpä mikäli Hauptzollamt Hamburg-Jonas on nyt käsiteltävässä asiassa Saksan oikeuden nojalla toimivaltainen tarkastamaan vienti-ilmoituksen ja tarvittaessa oikaisemaan sen, sen on tosiasiallisesti ratkaistava asia tältä osin ottaen huomioon tämän tuomion 45–52 kohdassa esitetyt päätelmät ja annettava päätös kirjallisesti tiedoksi tavaranhaltijalle viipymättä.

75 Mikäli Hauptzollamt Hamburg-Jonas sitä vastoin ei ole toimivaltainen tekemään tätä tarkastusta, vientitullitoimipaikan on tehtävä se. Kysymys siitä, onko tämä viimeksi mainittu tulliviranomainen sidottu omaan aiempaan toimintaansa eli siihen, että se on oikaissut viejän nimen tekemättä tästä kirjallisesti tiedoksi annettua päätöstä, kuuluu Saksan sisäisen oikeuden soveltamisalaan.

76 Kaiken edellä esitetyn perusteella asiassa C-23/11 esitettyyn kolmanteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 800/1999 5 artiklan 7 kohtaa ja unionin tullilainsäädäntöä on tulkittava siten, että vientituen maksamiseen toimivaltainen tullitoimipaikka ei voi nyt käsiteltävän asian kaltaisessa asiassa ja siinä tapauksessa, että se ei ole kansallisen oikeuden nojalla sidottu vientitullitoimipaikan tekemään

oikaisuun, tulkita vienti-ilmoituksen 2 kohdassa olevaa merkintää sanatarkasti ja hylätä vientitukihakemusta sillä perusteella, että tuen hakija ei ole tuen kohteena olevien tavaroiden viejä. Sitä vastoin siinä tapauksessa, että toimivaltainen tullitoimipaikka hyväksyy oikaisupyynnön ja oikaisee pätevästi viejän nimen, tämä päätös sitoo vientituen maksamiseen toimivaltaista tullitoimipaikkaa.

Oikeudenkäyntikulut

77 Pääasioiden asianosaisten osalta asioiden käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

1) Maataloustuotteiden vientitukijärjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 15.4.1999 annetun komission asetuksen (EY) N:o 800/1999, sellaisena kuin se on muutettuna 17.1.2001 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 90/2001, 5 artiklan 7 kohtaa on tulkittava siten, että pääsääntöisesti vientitodistuksen haltijalla on oikeus vientitukeen vain silloin, kun hänet on merkitty toimivaltaiseen tullitoimipaikkaan jätetyn vienti-ilmoituksen 2 kohdassa viejäksi.

2) Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 78 artiklan 1 ja 3 kohtaa on tulkittava siten, että niissä sallitaan vientituen saamiseksi tehdyn vienti-ilmoituksen oikaiseminen jälkikäteen vienti-ilmoituksen tätä varten varatussa kohdassa mainitun viejän muuttamiseksi ja että tulliviranomaiset ovat velvollisia

— ensinnäkin tutkimaan sen, onko tämän ilmoituksen oikaiseminen mahdollista erityisesti siltä osin kuin vientitukia koskevan unionin säännöstön tavoitteita ei ole vaarannettu ja kyseisen tullimenettelyn alaiset tavarat on tosiasiallisesti viety maasta, mikä hakijan on osoitettava, ja

— toiseksi tarpeen vaatiessa toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi käytössään olevat uudet tiedot huomioon ottaen.

3) Asetuksen N:o 800/1999, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 90/2001, 5 artiklan 7 kohtaa ja Euroopan unionin tullilainsäädäntöä on tulkittava siten, että asiassa C-608/10 kyseessä olevan kaltaisessa tapauksessa, jossa vientitodistuksen haltijaa ei ole merkitty vienti-ilmoituksen 2 kohdassa viejäksi, tulliviranomaiset eivät voi myöntää vientitodistuksen haltijalle vientitukea ellei vienti-ilmoitusta ole sitä ennen oikaistu.

4) Asioiden C-10/11 ja C-23/11 kaltaisessa asiassa unionin tullilainsäädäntöä on tulkittava siten, että vientituen maksamiseen toimivaltaista tullitoimipaikkaa sitoo oikaisu, jonka vientitullitoimipaikka on tehnyt jälkikäteen vienti-ilmoituksen tai tarvittaessa valvontakappaleessa T 5 olevaan 2 kohtaan, mikäli oikaisupäätös täyttää sekä asetuksen N:o 2913/92 4 artiklan 5 kohdan että kyseisen kansallisen oikeuden merkityksellisten säännösten mukaiset päätöstä koskevat muodolliset ja aineelliset edellytykset. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava, täyttyvätkö nämä edellytykset pääasioissa.

5) Asetuksen N:o 800/1999, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 90/2001, 5 artiklan 7 kohtaa ja unionin tullilainsäädäntöä on tulkittava siten, että vientituen maksamiseen toimivaltainen tullitoimipaikka ei voi asian C-23/11 kaltaisessa asiassa ja siinä

tapauksessa, että se ei ole kansallisen oikeuden nojalla sidottu vientitullitoimipaikan tekemään oikaisuun, tulkita vienti-ilmoituksen 2 kohdassa olevaa merkintää sanatarkasti ja hylätä vientitukihakemusta sillä perusteella, että tuen hakija ei ole tuen kohteena olevien tavaroiden viejä. Sitä vastoin siinä tapauksessa, että toimivaltainen tullitoimipaikka hyväksyy oikaisupyynnön ja oikaisee pätevästi viejän nimen, tämä päätös sitoo vientituen maksamiseen toimivaltaista tullitoimipaikkaa.

Allekirjoitukset